

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “สื่อพื้นบ้านกับการสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนศาลายา” ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษา สื่อพื้นบ้านดั้งเดิมของชาวชุมชนศาลายา ซึ่งในอดีตที่ผ่านมา สื่อพื้นบ้านทั้งหลายจะเป็นสื่อที่มีอยู่ประเภทเดียวในชุมชน มีบทบาทหน้าที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการส่งข่าวสาร ให้ความรู้ สร้างความบันเทิง ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม ถ่ายทอดภาษา ถ่ายทอดวัฒนธรรม ตลอดจนสร้างความสามัคคีกลมเกลียวกันของคนในชุมชน การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสื่อพื้นบ้านของชาวชุมชนศาลายา แล้วนำมาแบ่งเป็นหมวดหมู่ คัดสรรหาสื่อพื้นบ้านที่เหมาะสม และสามารถสร้างอัตลักษณ์ให้กับชาวชุมชนศาลายา ทั้งยังสามารถนำมาใช้เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม เผยแพร่ ให้เป็นที่รู้จักกว้างขวางขึ้นและสร้างมูลค่าเพิ่มทางด้านการท่องเที่ยว การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้การศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ ตำรา และการศึกษาค้นคว้าภาคสนามในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ร่วมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกที่มีคุณภาพและนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

การศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ที่อาศัยอยู่ดั้งเดิมในชุมชนศาลายา ซึ่งอยู่อาศัยมาไม่น้อยกว่า 20 ปี โดยเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ เคยร่วมกิจกรรมหรือมีประสบการณ์ร่วมที่เกี่ยวข้องกับสื่อพื้นบ้านของชุมชนศาลายา เพื่อทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (Individual depth interview)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ แบบเจาะลึกรายบุคคล (Individual depth interview) ร่วมกับวิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non – Participant Observation) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) กับ ผู้ที่อาศัยอยู่ดั้งเดิมในชุมชนศาลายา ซึ่งอยู่อาศัยมานาน้อยกว่า 20 ปี โดยเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ เคยร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสื่อพื้นบ้านของชุมชนศาลายา จำนวน 7 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นมาให้มีความเกี่ยวข้องกับสื่อพื้นบ้านของชาวชุมชนศาลายา ในประเด็นเกี่ยวกับสื่อพื้นบ้านที่มีมาในอดีต ปัจจัยในการดำรงอยู่ หรือหายไปของสื่อพื้นบ้านในปัจจุบัน ตลอดจนอัตลักษณ์ของสื่อพื้นบ้านของชาวชุมชนศาลายา

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 การรวบรวมข้อมูล

3.3.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งทำการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลที่เป็นชาวชุมชนศาลายา ผู้ซึ่งอยู่อาศัยมาตั้งแต่ดั้งเดิม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ร่วมกับวิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non – Participant Observation) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)

3.3.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของชุมชน เช่น ประวัติความเป็นมา ภูมิประเทศ การดำรงชีวิต ตลอดจนสื่อพื้นบ้านต่าง ๆ อาทิ ประเพณี วัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน รวมถึงการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการนำเอกสารหลักฐานต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า การสัมภาษณ์ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนศาลายา มาทำการวิเคราะห์ ในเชิงพรรณนา และจัดการจำแนกและจัดระบบข้อมูล (Typology and Taxonomy) ที่เกี่ยวข้องกับสื่อพื้นบ้าน ตลอดจนการวิเคราะห์หาสาเหตุและผล (Cause and Effect analysis) เป็นการวิเคราะห์หาผลที่เกิดขึ้นว่ามาจากสาเหตุหรือปัจจัยใดบ้าง ที่มีความสัมพันธ์กับการสูญหายและการคงอยู่ของอัตลักษณ์สื่อพื้นบ้านของชาวชุมชนศาลายา